

Najaarsnota 2018

Gemeente Kerkrade

Inhoudsopgave

§1. Aanbieding.....	5
§2. Financiële samenvatting.....	5
§3. Verloop “reserve parkeerfonds exploitatie”	7
§4. Risico’s en aandachtspunten	7
§5. Toelichting per Programma	7
Programma 0: Bestuur en ondersteuning.....	7
Programma 1: Veiligheid	10
Programma 3: Economie.....	10
Programma 5: Sport, cultuur en recreatie.....	10
Programma 6: Sociaal domein	11
Programma 7: Volksgezondheid en milieu.....	18
Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	18
Bedrijfsvoering, beheer en overige posten	19
§6. Toelichting investeringen en leningen 2018 - 2022	19
§7. Beslispunten.....	22

Diverse bijlagen

Bijlage A. Recapitulatie baten en lasten per programma tot en met Najaarsnota 2018

Bijlage B. Verloop begrotingssaldo 2018 – 2022

Bijlage C. Investeringsprogramma 2018 – 2022

§1. Aanbieding

Het college informeert uw raad in het kader van de planning & control – cyclus door middel van tussentijdse rapportages over de realisatie van de begroting. Voor u ligt in dat kader de Najaarsnota 2018. In deze Najaarsnota zijn de laatst bekende ontwikkelingen c.q. besluitvorming per september meegenomen en voorzien van een nadere toelichting.

Het collegeprogramma vormt een belangrijk uitgangspunt, niet alleen beleidsmatig, maar ook financieel. Daarin is immers ook het streven naar een structureel sluitende begroting/meerjarenraming opgenomen. Vanuit dat streven moeten wij op een aantal terreinen keuzes maken welke wij u middels deze Najaarsnota willen voorleggen ter besluitvorming. Wij zijn van mening met de betreffende voorstellen een juiste balans te hebben gevonden tussen de vooruitgang en leefbaarheid van de stad, de maatschappelijke problematieken én de zorg voor onze kwetsbare inwoners. Hiermee kunnen wij u wederom een sluitende begroting aanbieden. De consequentie is wel dat in de periode 2018-2020 onze reservepositie moet worden aangesproken bij wijze van overbrugging en geleidelijke overgang ten gunste van het sociaal domein.

De verwachtingen ten aanzien van de septembercirculaire waren positief. Ook was het de bedoeling dat wij u in november het resultaat van het haalbaarheidsonderzoek t.a.v. Center Court zouden kunnen voorleggen. Vandaar dat met de raad was afgesproken om de Najaarsnota 2018 in november te behandelen in plaats van in oktober zoals gebruikelijk.

Het Rijk confronteert gemeenten in de septembercirculaire 2018 echter met een fors nadeel voor het lopende jaar 2018. Voor Kerkrade gaat het om een tegenvaller van maar liefst € 1,2 miljoen. Een tegenvaller van deze omvang op dit moment van het jaar is ongekend en geeft nog nauwelijks gelegenheid tot bijsturing. Een oplossing via de reservepositie van de gemeente is dan ook onvermijdelijk. In paragraaf 3 en 5 (programma 0) komen wij hierop terug. Waar in eerste aanleg aan de gemeenteraad in november een voorstel tot zogenaamde “go or no go” besluitvorming ten aanzien van Center Court zou worden voorgelegd, is inmiddels gebleken dat het haalbaarheidsonderzoek nog niet in zijn geheel is afgerond. Dat heeft alles te maken met het intensieve overlegtraject met de provincie en IBA omtrent beider betrokkenheid en participatie, uitmondend in de gezamenlijke conclusie dat er nog een aanvullend traject noodzakelijk is gericht op de “zachte kant” van het project, vooraleer tot concretisering kan worden overgegaan. In deze Najaarsnota is voor de jaren 2019 en 2020 voorzien in een extra verhoging van de OZB. Zulks met de bedoeling om ruimte te creëren voor investeringen in de stad als het gaat om majeure projecten. Een bijdrage aan genoemd project, zulks onder voorwaarde dat de provincie, IBA en mogelijk derde investeerders voor het alsdan ontstane tekort garant zullen staan. Bovenstaande bijdrage van de gemeente zou binnen een dergelijke bestemming passen.

§2. Financiële samenvatting

Exploitatie (zie ook bijlage B)

De laatste formele algehele bijstelling van de begroting was de vaststelling van de Voorjaarsnota 2018. In deze Najaarsnota 2018 zijn de nieuwe mee- en tegenvallers t/m september meegenomen. Eventuele ontwikkelingen nadien zullen worden meegenomen in de Jaarrekening 2018 resp. de Voorjaarsnota 2019.

(bedragen x € 1.000)

	2018	2019	2020	2021	2022
Saldo Voorjaarsnota 2018	8	1.354	2.138	3.271	4.417
Mutaties per saldo, zie bijlage B	-/- 8	-/- 1.354	-/- 2.138	-/- 3.271	-/- 4.417
Actueel saldo begroting	0	0	0	0	0
Risico's en aandachtspunten	pm	pm	pm	pm	pm

In de risicoparagraaf wordt nog geattendeerd op een aantal belangrijke risico's c.q. aandachtspunten.

Naast het actuele begrotingssaldo, zoals hiervoor geschetst, is voor een financieel totaalplaatje relevant de omvang van (vrije) reserves voor het opvangen van risico's en incidentele lasten en de totaal beschikbare investeringsruimte.

Reserves (vrije ruimte) voor risico's en incidentele lasten/investeringen*(bedragen x € 1.000)*

Algemene reserve	5.215	Conform norm provincie, rekening houdend met aparte reserve voor sociaal domein. Aanwenden betekent tevens noodzaak om tzt weer te versterken
Algemene reserve OBK	135	Relatie centrumplan, vanaf 2018 geleidelijke aanvulling jaarlijks € 134.800 door inkomsten uit erfpacht.
Reserve parkeerfonds exploitatie	2.528	Zie paragraaf 3
Reserve Essent	0	Zie paragraaf 3, vrije ruimte naar reserve parkeerfonds
Totaal	7.878	(exclusief risico's)

Investeringsruimte 2018-2022 (excl. leningen)*(bedragen x € 1.000)*

Regulier investeringsprogramma 2018-2022 ("gebonden")	33.841
Af: reeds gevoteerd	-/- 6.824
Totaal	27.017
Overige investeringen 2018-2022 (gebonden/budgettair neutraal)	12.957
Af: reeds gevoteerd	-/- 3.790
Totaal	9.167

De categorie reguliere investeringen betreft veelal vervangingsinvesteringen, noodzakelijk voor de continuïteit. Een andere aanwending kan derhalve consequenties hebben. In die zin is sprake van een hoge mate van gebondenheid. De investeringen in de categorie "overige investeringen" worden afgedekt uit specifiek daarvoor bestemde reserves (bijv. onderwijs) en/of hebben ook specifieke bestemmingen (bijv. riolen). Deze zijn derhalve gebonden en budgettair neutraal. Zie verder bijlage C voor een specificatie.

Tot slot

Een geactualiseerde recapitulatie van de totale baten en lasten per programma t/m deze Najaarsnota 2018 alsook de uitputting per begin oktober 2018 per programma is opgenomen in bijlage A.

De mutaties van de Najaarsnota 2018 zijn weergegeven in bijlage B ("Verloop begrotingssaldo 2018 – 2022").

In bijlage C treft u het actuele investeringsprogramma aan. In bijlage C wordt ook weergegeven het actuele verloop van het investeringsprogramma jaarschijf 2018.

§3. Verloop “reserve parkeerfonds exploitatie”

De ‘reserve parkeerfonds exploitatie’ is een buffer vergelijkbaar met de algemene reserve, die waar nodig vrij ingezet kan worden.

Gelet op de ontwikkelingen m.n. rondom de septembercirculaire en sociaal domein (zie bij programma 0 en bij programma 6), blijkt het noodzakelijk de reservepositie aan te spreken. De reserve parkeerfonds exploitatie is echter nagenoeg uitgeput. Om de functie van de reserve parkeerfonds exploitatie te behouden, wordt voorgesteld om de vrije ruimte van de reserve Essent (€ 3,623 miljoen) welke als aanvullende buffer fungeerde, over te hevelen naar de reserve parkeerfonds exploitatie.

Het actuele verloop (vrije ruimte) is dan als volgt:

(bedragen x € 1.000)

Peil Voorjaarsnota 2018	446
BIJ: vrije saldo reserve Essent	3.623
AF: parkeerbeleid 2018 (programma 0)	-/- 362
AF: sluitend maken jaar 2018	-/- 48
AF: Voorlopige reservering septembercirculaire etc. 2018 (programma 0)	-/- 838
AF: onttrekking ivm sociaal domein 2018 – 2020 (programma 6)	-/- 1.983
Tussentelling	838
BIJ: toevoeging ivm sociaal domein 2021 – 2022 (programma 6) (prognose)	1.690
Peil Najaarsnota 2018	2.528

§4. Risico’s en aandachtspunten

Er is sprake van risico’s en aandachtspunten die nopen tot voorzichtigheid. Het uitgangspunt is en blijft dat incidentele risico’s kunnen worden afgedekt vanuit reserves en dat voor de structurele problematieken structurele dekkingsmiddelen worden gevonden.

In de begroting (oktober) en rekening (juni) worden steeds de risico’s en aandachtspunten geactualiseerd en meer uitvoerig toegelicht in de risicoparagraaf, zie aldaar. O.a. de volgende belangrijke risico’s bestaan: Rijksbezuinigingen en decentralisaties, WSW, Open einde regelingen (m.n. jeugdzorg en wmo), Stadion/Roda JC.

§5. Toelichting per Programma

Hierna worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Programma 0: Bestuur en ondersteuning

Algemene uitkering / btw

In de maartcirculaire werd voor de meerjarige accresontwikkeling nog uitgegaan van een positief scenario, leidend tot forse meevallers in de Voorjaarsnota 2018. In de meicirculaire 2018 werd het scenario helaas minder positief. De belangrijkste maatregelen van de meicirculaire, met als financiële basis de Voorjaarsnota van het Rijk, betrof de negatieve ontwikkeling van de accessen van gemeentefonds, de (systematiek van) het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) en de (gedeeltelijke) overheveling van

de Integratie-uitkering Sociaal Domein en WMO naar de algemene maatstaven. Voorts was er een nadeel ten aanzien van oude jaren. Tot slot was sprake van meevallers voor het sociaal domein, welke in de meerjarige overzichten van het verloop van de reserve sociaal domein werden betrokken en waarover de commissie B&S periodiek wordt geïnformeerd.

De recent verschenen septembercirculaire overvalt gemeenten echter met een zeer forse tegenvaller voor het lopende jaar 2018. Voor Kerkrade gaat het om een bedrag van circa € 1,2 miljoen nadelig. Een nadeel in september voor het lopende jaar in deze omvang is ongekend. Als verklaring geeft het Rijk onderuitputting aan (gemeenten krijgen bij achterblijvende rijksuitgaven minder geld), in combinatie met een ruimte onder het BCF-plafond die fors lager uitvalt omdat gemeenten meer (compensabele) btw bij de Belastingdienst hebben gedeclareerd dan door het Rijk werd begroot. De raming van deze ruimte is momenteel ook onderwerp van discussie tussen VNG en Rijk.

Gelet op de omvang van deze tegenvaller in het lopende jaar, wordt voorgesteld deze te betrekken bij de Najaarsnota 2018 in plaats van de Rekening 2018. Aan dit onderwerp is gerelateerd het volgende. Een door de gemeente bij de Belastingdienst ingediend teruggaafverzoek btw/bcf oude jaren leidt tot een meevaller van per saldo € 370.000. Hierdoor wordt het effect van de circulaire enigszins verzacht.

Bij het sociaal domein is sprake van een relatief kleine meevaller van € 51.000 in 2018 (neutrale verwerking t.g.v. budget). Het beeld vanaf 2019 is gemengd, namelijk voor de algemene dienst neutraal en voor het sociaal domein negatief (tussen -/ € 0,1 en -/ € 0,3 miljoen). Relevante overwegingen zijn dat het meerjarig beeld tegen de achtergrond van de groeiende economie nog sterk beïnvloed zal worden in de komende circulaire en dat de cijfers sociaal domein doorlopend aan verandering onderhevig zijn. Ook over de "stropenpot" sociaal domein zal in december meer duidelijkheid komen. Daarom wordt voorgesteld om in lijn met voorgaande jaren het resultaat sociaal domein en de meerjarige cijfers van de septembercirculaire op basis van actualiteit te betrekken bij de Rekening 2018 resp. de Voorjaarsnota 2019.

Voor de Najaarsnota 2018 is dan de volgende reeks aan de orde:

(bedragen x € 1.000)

	2018	2019	2020	2021	2022
Meicirculaire	1	-/ 216	-/ 447	-/ 872	-/ 1.331
Septembercirculaire	-/ 1.208				
Btw-teruggaaf oude jaren	370				
Totaal	-/ 837	-/ 216	-/ 447	-/ 872	-/ 1.331

Ten aanzien van het per saldo extra nadeel van € 838.000 waarmee de gemeente zich onverwacht geconfronteerd ziet wordt voorgesteld om het betreffende bedrag vooralsnog te "blokkeren" binnen de reserve parkeerfonds exploitatie (rekening houdend met de overheveling van middelen vanuit de reserve essent). Vervolgens wordt voorgesteld om op basis van de ontwikkelingen het feitelijk nadeel per jaareinde 2018 te onttrekken aan de reserve parkeerfonds exploitatie.

Parkstad IT en Automatisering

De verdergaande professionalisering van automatiseringsmiddelen en de intensivering van het kwaliteitsniveau van gegevensverwerking en bewerking stellen hogere eisen aan beheer, onderhoud en aanschaf van nieuwe middelen. De indexering op de reguliere exploitatiebudgetten vindt niet automatisch plaats en brengt derhalve jaarlijkse kostenstijging met zich mee. De meerkosten die voortvloeien uit de gemeenschappelijke regeling van PIT (Parkstad IT) zijn niet of zeer beperkt te beïnvloeden. De noodzakelijke extra investeringen in beveiliging, procesoptimalisatie en gegevensbescherming resulteren voor Kerkrade (als een van de grootste deelnemers) tot fikse meerkosten. Parkstad IT werd geconfronteerd met stijgende kosten in de personele sfeer ten gevolge van wettelijke taken. Daarnaast is er sprake van een aanzienlijke professionalisering waarbij alle aangesloten deelnemers de totale kosten voor het verbeterplan moeten dragen. Gelijktijdig werd de organisatie Kerkrade vanaf eind 2017 en 2018 geconfronteerd met een aanzienlijke toename in het aantal medewerkers, met name op het gebied van het maatschappelijke domein met als gevolg een stijging in het aantal (mobiele) devices.

Loonsom

Om gemeentelijke taken en in het bijzonder de additionele wettelijke vereisten naar behoren te kunnen uitvoeren en de primaire processen te borgen is het noodzakelijk om personele uitbreidingen gestand te

doen. De extra middelen (€ 400.000) hebben niet alleen betrekking op de uitvoering van die processen maar zijn ook terug te voeren naar een reeks van ondersteunende processen om deze op een verantwoord peil te brengen. Deze processen voeren verder dan alleen de intensivering binnen het sociale domein en raken de totale bedrijfsvoering. In voorgaande jaren is er structureel en succesvol bezuinigd en hebben diverse taakstellingen bijgedragen aan een vermindering van de personele capaciteit en de personele lasten. In navolging van de landelijke trend en de intensivering van nieuw beleid (denk aan Informatiebeveiliging, Privacy/AVG, milieubeleid, veiligheid enzovoort) was en is de gemeente Kerkrade genoodzaakt om de daaraan gekoppelde metingen in te zetten om het vereiste niveau van dienstverlening overeind te houden. De financiële consequenties van de lopende Cao-onderhandelingen (inclusief de verhoging van de pensioenpremies) tenderen naar een aanzienlijke salarisverhoging analoog aan andere (Rijks)diensten. Begin 2019 zal hierover pas duidelijkheid ontstaan en zullen de hieraan te verbinden financiële consequenties duidelijk worden.

Onroerende zaak belasting (OZB), diverse leges en heffingen

In de Najaarsnota is voor de jaren 2019 en 2020 voorzien in een verhoging van de OZB lasten. Zulks met de bedoeling om ruimte te creëren voor investeringen in de stad als het gaat om majeure projecten (zie ook bij Inleiding). Verder zullen de diverse leges en heffingen bij wijze van reguliere indexering in 2019 worden verhoogd.

Naar huidige inzichten betekent de voorgestelde OZB verhoging dat de gemiddelde woning-eigenaar met een WOZ-waarde van € 133.000 in 2019 circa € 17,= op jaarbasis méér gaat betalen t.o.v. 2018.

(bedragen x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022
OZB extra verhoging	500	1.050	1.050	1.050
Reservering tgv majeure projecten		-/ 1.000	-/ 1.000	-/ 1.000
OZB en diverse heffingen/leges indexering	200	200	200	200
Totaal	700	250	250	250

In de Tarievennota 2019 (raad december 2018) zal e.e.a. worden verwerkt.

Parkeerbeleid

Thans zijn de werkelijke parkeerinkomsten van week 1 t/m week 33 bekend. Na extrapolatie van de thans bekende cijfers sluit het tekort op een bedrag van € 362.000.

(bedragen x € 1.000)

	Begroot	Realisatie	Bijstelling
Div. parkeerautomaten	476	129	-/ 347
Parkeervergunningen	1	17	16
Parkeerboetes	36	51	15
Atriumterrein Kerkplein	73	42	-/ 31
Parkeergarage Orlando en Kloosterraderplein	82	67	-/ 15
Totaal	668	306	-/ 362

Het voorstel is om de geraamde parkeergelden 2018 neerwaarts bij te stellen ten laste van de reserve parkeerbonds exploitatie.

In de meerjarenbegroting 2019-2022 is er sprake van een meerjarig tekort. In een separaat voorstel zal het parkeerbeleid worden gepresenteerd en vervolgens zal de begroting op de nieuw te verwachten inkomsten worden aangepast.

Kapitaallasten

De diverse investeringen zoals benoemd in deze Najaarsnota (zie paragraaf 6) leiden per saldo tot extra kapitaallasten, te weten € 24.000 (2018), € 145.000 (2019), € 263.000 (2020), € 522.000 (2021) en € 634.000 (2022).

Buffer voor opkomende problematieken

Voorgesteld wordt om uit het beschikbare begrotingsaldo volgens deze Najaarsnota 2018 een extra buffer te creëren voor opkomende problematieken. Deze bedraagt dan € 500.000 voor de jaren 2019 en 2020, € 1 miljoen voor 2021 en € 1,4 miljoen in 2022 e.v. Gedacht wordt bijvoorbeeld aan toekomstige cao-consequenties, bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen of gesubsidieerde instellingen, beheer- en onderhoudskosten en dergelijke. Voorzover zich een concrete problematiek voor gaat doen, kunnen eventuele extra kosten hieruit bestreden worden en hoeven niet acuut ombuigingsvoorstellen te worden geëffectueerd of reserves te worden aangesproken.

In de Voorjaarsnota 2019 zal meer duidelijk zijn in hoeverre de buffer daadwerkelijk belast gaat worden.

Programma 1: Veiligheid

Brievenbuspanden

Brievenbuspanden zijn woningen, die door de eigenaar in meerdere wooneenheden verdeeld zijn om deze te verhuren. Kenmerkend is dat aan of naast de voordeur een groot aantal brievenbussen aanwezig is. Veelal gaan dit soort woningen – respectievelijk de bewoning van dit soort woningen – gepaard met verloedering en overlast voor de buurt. Om de integrale aanpak van de brievenbuspanden (zowel kamerverhuur als woningsplitsing) gestalte te geven is er geld nodig voor extra capaciteit, zodat ook snelheid gemaakt kan worden en doorgepakkt kan worden. De vraag naar capaciteit zal met name betrekking hebben op juridische capaciteit en capaciteit op het gebied van bouwinspectie. Voor de inhuur van deze capaciteit is vanaf 2019 een bedrag becijferd van € 90.000 per jaar.

Programma 3: Economie

Centrummanagement

In de voorjaarsnota 2016 is voor de jaren 2016 t/m 2018 drie keer € 75.000 vrijgemaakt om het centrummanagement professioneler in te richten. De onderzoeksopdracht over de organisatie van het centrummanagement wordt op korte termijn afgerond en naar voren gebracht tijdens de presentatie over het Centrumplan tijdens de commissie GEZ van november 2018. In de meerjarenbegroting is er wel vanaf 2019 rekening gehouden met een budget van € 75.000 per jaar.

Stimuleringsregeling centrum

Er volgt op korte termijn een evaluatie en een herijking van de stimuleringsregeling centrum, gelet op het feit dat het beschikbare budget is uitgeput. Voortzetting van de huidige regeling om ondernemers in het kernwinkelgebied van het centrum gevestigd te krijgen is nog altijd opportuun.

Voor 2019 en 2020 is er jaarlijks € 50.000 beschikbaar voor de nieuw vast te stellen stimuleringsregeling.

Programma 5: Sport, cultuur en recreatie

Evenementen

De afgelopen jaren lag de focus op het bouwen aan de stad c.q. het centrum, met daaraan gekoppeld iedere week een evenement. Voor de komende periode bouwen we aan het programma van de stad, met daarbij een koerswijziging van kwantiteit naar kwaliteit. Daartoe verbinden wij de beleidsterreinen Hub Kerkrade, centrummanagement, evenementen en toerisme aan elkaar binnen Beleef Kerkrade, en haken we aan op lokale burgerinitiatieven. Kortom, niet meer, maar betere evenementen die passen bij Kerkrade.

Door de kwaliteitsslag binnen het evenementenbeleid wordt Kerkrade meer en meer op de kaart gezet. Samen met de verbouwing van de stad c.q. het centrum leidt een kwalitatieve programmering tot Kerkrade als een aantrekkelijke stad, ons bovenliggend doel. Tegelijkertijd levert dit evenementenbeleid een extra economische spin-off richting Kerkraadse (centrum-)ondernemers. Vanaf 2019 is er structureel € 75.000 beschikbaar voor evenementen, waarbij er ook ruimte is voor kwalitatieve burgerinitiatieven in zowel het centrum als in de wijken.

Grond Kaffebergsweg

Door verkoop van grond aan de Kaffebergsweg voor een bedrag van afgerond € 57.000 kan de begroting voor het jaar 2018 positief worden bijgesteld.

Programma 6: Sociaal domein

Algemeen

Het is goed om de financiële problematiek in het sociaal domein nog eens te schetsen, zodat de uitdagingen waar we met zijn allen voor staan, niet voor tweeërlei uitleg vatbaar zijn. Natuurlijk zijn dit altijd momentopnames, maar we zien de afgelopen jaren wel een nadrukkelijke trend waarbij de reserve sociaal domein in negatieve zin onder druk is komen te staan. Het afwachten in de hoop dat deze trend doorbroken wordt, is voor het college geen optie. Zeker omdat het kabinet heeft aangegeven dat voornamelijk voor de jeugdzorg geen additionele bijdragen te verwachten zijn en dat de invoering van het abonnementstarief binnen de WMO gepaard gaat met een te beperkte compensatie van de Rijksoverheid.

In meerjarige zin ziet de ontwikkeling van de inkomsten/uitgaven sociaal domein er als volgt uit:

(bedragen x € 1.000)

	2018	2019	2020	2021	2022
Saldo jaarlijks tekort Sociaal Domein	446	3.000	2.000	1.000	1.000
Totaal	446	3.000	2.000	1.000	1.000

Het college blijft bij het standpunt, een standpunt dat in de vorige raadsperiode door bijna de gehele gemeenteraad werd gedeeld, dat de dekking van deze tekorten zoveel als mogelijk binnen het sociale domein gezocht moeten worden. Op dit moment is dit voor het college, met onderstaande bezuinigingsvoorstellen, nog steeds een begaanbare route.

In het collegeprogramma is aangegeven dat door gezamenlijk met al onze uitvoerders meer in te zetten op preventie, informele zorgnetwerken, zelfredzaamheid, voorliggende en algemene voorzieningen, op de dure maatwerkvoorzieningen in de zorg kan worden bespaard. Verder wordt in het collegeprogramma vol ingezet op aspecten als kwaliteit en samenwerking. Ook is armoedebestrijding een speerpunt van dit college.

Deze uitgangspunten zijn mede bepalend geweest voor de ombuigingsvoorstellen die het college uit de ambtelijke voorstellen "Grip op de Toekomst" overneemt. Het uitgangspunt is dat onze inwoners daarin niet, dan wel zo min mogelijk op kwaliteit van zorg hoeven in te leveren. Wij zoeken de samenwerking met onze "Samen-Leven" partners. Alhoewel hun voorstellen nog niet voldragen zijn kunnen deze wellicht alternatieven bieden voor onze voorstellen. Dit vanzelfsprekend onder het voorbehoud dat de gemeenteraad de uitgangspunten bij hun voorstellen onderschrijft. Maar het college kiest nu in ieder geval voor voorstellen die niet tegen de inhoudelijke gedachte van "Samen-Leven" indruisen, zodat bij een keuze voor "Samen-Leven" de gekozen ombuigingen passen binnen deze proposities.

Een ander belangrijk uitgangspunt in het collegeprogramma is zoals genoemd aandacht voor armoede bestrijding. Heel nadrukkelijk wordt afgezien van ombuigingen die de mensen die er financieel het moeilijkst voor staan kunnen raken. Dit college gaat vol voor een armoede- en schuldhulpverleningsbeleid en zal daar de komende jaren nadrukkelijk op inzetten. Bij de toelichting op de ombuigingsvoorstellen komen we hier nog nader op terug.

Het college kiest ook doelbewust voor een spreiding van alle ombuigingen over de drie grote domeinen: Jeugdzorg, WMO en Participatie/Bijstand. Door de geringe overlap van cliënten over deze domeinen, zoals ook uit de Managementinformatie 3D blijkt, die driemaandelijks aan de raadscommissie Burgers en Samenleving wordt voorgelegd, wordt daarmee in ieder geval getracht om te voorkomen dat de ombuigingen te zeer bij een beperkte groep inwoners terecht komen. Natuurlijk zal in gevallen waar dit wel aan de hand is naar een passende oplossing worden gezocht.

Tenslotte: het college beseft nadrukkelijk dat ombuigingen mensen kunnen raken. Gedwongen door de financiële situatie loopt het college echter niet weg voor haar verantwoordelijkheid. Kerkrade wil een stad zijn waar iedereen graag woont en wil wonen. Een stad ook die aantrekkelijk is om naartoe te komen. Een stad waarin we met allen graag willen (be)leven en vertoeven! Met onderstaande ombuigingsvoorstellen wil het college dat doen, met enerzijds zo weinig mogelijk effect op de kwaliteit van de uitvoering in het sociale domein en anderzijds met de instandhouding van al datgene waardoor mensen wel kunnen blijven

meedoen aan het (be)leven in onze stad. Zo blijft er een armoedebeleid staan dat dit college met trots durft uit te dragen. Onderstaand worden de keuzes die het college heeft gemaakt uit "Grip op de toekomst" nader benoemd en onderbouwd.

Zorg

Advisering externe partij

In het aanvraagproces Wmo kan ten behoeve van de individuele beoordeling gebruik gemaakt worden van het zogenaamde "Klein Advies Team", waarvan een sociaal medisch adviseur deel uitmaakt. Uit intern onderzoek is gebleken dat frequenter dan nu het advies van dit team voor het nemen van een besluit volstaat. Hierdoor kan worden bespaard op de relatief dure externe adviezen van het gecontracteerde specialistische bureau. Er is berekend dat een structureel financieel voordeel van €10.000 op deze wijze kan worden gerealiseerd.

(bedragen x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022
Advisering externe partij	10	10	10	10
Totaal	10	10	10	10

Individuele Begeleiding

Op dit moment zijn met zorgaanbieders nog contracten gesloten waarbij één afgesproken prijs per geleverd begeleidingsproduct door de gemeente wordt betaald. Uit de ervaringscijfers blijkt dat veel aanbieders de maximale ruimte opzoeken van de door de gemeente afgegeven indicatie. Het huidige financieringssysteem kent helaas nog géén interne drive die transformatievoorstellen van zorgaanbieders, mede gericht op besparingen in het sociaal domein, stimuleert en beloont. In de nieuwe formele samenwerking met de "Samen Leven" partners is dit aandachtspunt meegenomen. Zorgaanbieders streven vanuit de huidige afspraken veelal nog naar maximalisatie van hun omzet en financieel resultaat. Vooruitlopend op en in de lijn van een mogelijk toekomstig ander financieel systeem wordt deze besparingsruimte nu wel reeds aangesproken. Hierbij gaat het met name om lagere leveringen van begeleidingsuren ten gevolge van de tijdelijke uitval van professionele begeleiders en/of cliënten door ziekte, vakantie en andere redenen. Uitgevoerd onderzoek wijst uit dat een besparing van 10% van het totale budget realistisch is. Dit vertegenwoordigt een bedrag van €175.000.

(bedragen x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022
Individuele Begeleiding	175	175	175	175
Totaal	175	175	175	175

Van maatwerk naar voorliggende voorzieningen

In het sociale domein is de inzet op een kostenbesparende en beheersbare transformatie essentieel. Een kanteling van rol, positie en verantwoordelijkheden van overheid en maatschappelijke organisaties (formele zorg) naar de inwoners, de buurten en de wijken met vrijwilligers enzovoort (informele zorg) is belangrijk. Met inachtneming en het behoud van de keuzevrijheid vindt de ondersteuning integraal plaats waarbij gemakkelijk op- en afgeschaald kan worden en waarbij er een goede verbinding is tussen welzijn en zorg. Investeren in goede contacten met inwoners, buurten en wijken is in dat kader noodzakelijk. Alleen dan kunnen signalen van inwoners vroegtijdig worden opgevangen en hebben preventieplannen echt een kans om succesvol te zijn.

De volgende uitvoeringslijnen leveren een bijdrage aan de inhoudelijke transformatie:

- De reeds gerealiseerde lokale zorg- en welzijnsinfrastructuur, in de vorm van de wijkpunten Samen Leven, als fysieke laagdrempelige basis in de buurt/wijk verder uitbouwen en nog beter benutten. "Samen Leven" is in de wijkpunten altijd en overal dichtbij, herkenbaar, toegankelijk en gemakkelijk bereikbaar. De wijkpunten Samen Leven zijn voor een ieder toegankelijk en worden sociaal beheerd en geëxploiteerd met onder meer een sociale tariefstelling.
- Vrijwilligers uit de eigen buurt worden opgeleid tot competente cliëntondersteuners, die vervolgens werken vanuit de wijkpunten Samen Leven. Zij bemensen de voorkant van het decentrale meldings- en aanvraagproces voorzieningen Wmo. Het eerste contact voor de inwoner in het wijkpunt is derhalve voor zover mogelijk met goed opgeleide bekende vrijwilligers uit de eigen buurt.

- c) Vaste professionals van de Samen Leven partners en de gemeente werken in zogenaamde Zelfstandige Integrale (wijk)Teams, verantwoordelijk voor het gehele sociale domein, samen en kennen de eigen buurt en wijk met voorliggende en algemene voorzieningen uitstekend. Zij dragen zorg voor een integrale uitvoering en efficiënte afhandeling van formele meldingen en aanvragen van voorzieningen van inwoners en cliënten uit de eigen buurt en wijk, afkomstig uit alle sociale domeinen.
- d) Zolang nog géén sprake is van een nieuwe formele samenwerking met gecontracteerde partners in het sociale domein inzetten op daarop vooruitlopende formele afspraken met betrekking tot te realiseren voorliggende en algemene voorzieningen in de wijken.
- e) De nieuwe formele samenwerking is gericht op een uitvoering door gecontracteerde partners op basis van de uitgangspunten “vertrouwen en loslaten”, beperkte markt-werking en voor zover mogelijk maximale mandatering van bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Door de ruimere kaders en het verkregen vertrouwen ontstaat meer flexibiliteit en eigen regelvermogen in de bedrijfsvoering van deze partners met een aangepaste financiering door middel van één vóóraf afgesproken budget op basis van resultaat.

Op bovenstaande wijze wordt een Wmo dienstverlening gerealiseerd met een minimaal gelijke kwalitatieve uitvoering en een structurele besparing van jaarlijks €170.000 met ingang van 2019.

(bedragen x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022
Van maatwerk naar voorliggende voorzieningen	170	170	170	170
Totaal	170	170	170	170

Aanpassen Persoonsgebonden budgetten

Door het aanpassen van de prijs van het huidige PGB uurtarief begeleiding van €37,50 naar €20,- voor geleverde ondersteuning door een niet professional en/of beroepskracht sluit de gemeente aan bij het advies van de VNG en de handelswijze zoals die binnen de Awbz werd toegepast. Aanvullend is gebleken dat het PGB uurtarief hulp bij het huishouden nog ruimte biedt voor een kleine neerwaartse bijstelling. Beide maatregelen samen leveren een geraamd bedrag op van € 115.000.-.

(bedragen x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022
Aanpassen PGB's	115	115	115	115
Totaal	115	115	115	115

Bovenstaande voorstellen vormen een realistische samenhangend pakket maatregelen dat is gericht op het realiseren van een verdergaande transformatie binnen het lokale sociale domein, in nauwe samenwerking met de lokale welzijn- en zorgpartners en met handhaving van de huidige kwaliteit en tevredenheid van de cliënten. De doelgroep HBH cliënten, die de afgelopen jaren reeds meerdere malen onderwerp van herbeoordeling en herindicatie zijn geweest, worden nu “buiten schot” gehouden. “Mobiliteit” en “verplaatsing” als belangrijke randvoorwaarden voor “ontmoeting” en “meedoen” en uit dien hoofde belangrijk in de bestrijding en het voorkomen van eenzaamheid, blijven eveneens buiten de definitieve voorstellen. Tot slot zijn ook “het welzijnswerk” en “de mantelzorg” ontzien in het kader van de ten doel gestelde transformatie van het lokale sociale domein, waarbij met name geïnvesteerd moet worden in het voorliggend veld.

Werk & Inkomen

Armoede en Schulden

In het coalitieakkoord voor de huidige bestuursperiode hebben de zwaksten en meest kwetsbaren uit de Kerkraadse samenleving een prominente plek gekregen. Dit sluit aan op de in de vorige bestuursperiode ingezette koers met betrekking tot het armoede- en schuldenbeleid. Voortbordurend op het uitgangspunt dat de bijdragen van het Rijk voor voorzieningen in het sociaal domein maatgevend zijn voor de omvang van die voorzieningen, zijn de extra middelen die het Rijk ter beschikking heeft gesteld in dit kader in de afgelopen periode door de raad geoormd ter intensivering van dit beleid. In de meicirculaire 2018 stelt het Rijk voor de periode 2018 tot en met 2020 € 72 miljoen ter beschikking aan gemeenten voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede, in het bijzonder onder kinderen. Voor Kerkrade

betekent dit een extra bijdrage van respectievelijk € 122.658,- in 2018, € 100.966, in 2019- en nogmaals € 100.966,- in 2020.

Deze middelen worden via de decentralisatie-uitkering Schulden en Armoede onder de gemeenten verdeeld volgens de maatstaf "lage inkomens met drempel". Door deze maatstaf krijgen gemeenten met relatief veel huishoudens met lage inkomens de meeste middelen.

Decentralisatie-uitkeringen zijn net als de algemene uitkering vrij besteedbaar en er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats. Veel van deze uitkeringen zijn verbonden met een zeker doel, waardoor de bestedingsvrijheid materieel wel begrensd kan zijn. Aan deze extra middelen heeft het Rijk het volgende doel verbonden: "een impuls geven aan de verbetering van de toegang tot en effectiviteit van de gemeentelijke schuldhulpverlening en aan versterking van de lokale regiefunctie van het (kind)gericht armoedebeleid".

Uit het vorenstaande blijkt dat het Rijk een nadrukkelijke koppeling maakt tussen het armoedebeleid en de schuldhulpverlening. Eind 2018 eindigt de looptijd van het beleidsplan Armoede en Schulden 2014-2018. In 2019 eindigt de looptijd van het door uw Raad op 25 november 2015 vastgestelde beleidsplan schuldhulpverlening Kerkrade 2016-2019. Om de onlosmakelijke integraliteit tussen armoede en schulden te bevorderen, stelt het college uw Raad voor om het beleidsplan Armoede en Schulden 2014-2018 te continueren voor het jaar 2019, om zodoende in 2019 één integraal beleidsplan Armoede en Schuldhulpverlening aan de Raad voor te leggen voor de periode 2020-2022.

Onlangs is de commissie Burgers & Samenleving hierover reeds geïnformeerd middels een brief namens de verantwoordelijk portefeuillehouder inzake de procesgang "evaluatie armoede- en schuldenbeleid". Om uitvoering te kunnen blijven geven aan het ingezette armoede- en schuldenbeleid, met kinderen als specifiek aandachtspunt, stellen wij voor om voor het beleidsterrein armoede en schulden de extra te verkrijgen middelen voor dit doel te oormerken. Bovenstaande prioritering ziet ook zijn vertaling in het collegeprogramma dat nu voorligt. Het minimale beleid blijft hoog in het vaandel staan. Kijkend naar de voorstellen die zijn opgenomen in het document "Grip op de toekomst", wordt dan ook voorgesteld de bezuinigingen in het kader van het minimale beleid niet door te voeren.

Herpositioneren Re-integratie

Zoals periodiek tijdens het verstrekken van de managementinfo aan de commissie B&S is gebleken, is het aantal bijstandsklanten de laatste jaren gedaald. De oorzaak hiervan ligt gelegen in de hoogconjunctuur en het gevoerde beleid welk verankerd is in het door uw Raad vastgesteld actieplan.

De kern c.q. kracht van dit actieplan ligt in het 3-sporenbeleid. Voor wat betreft de uitstroombestelling ligt deze in het bevorderen en realiseren van een snelle uitstroom naar betaald werk van klanten die momenteel nog een uitkering ontvangen van de gemeente. Daarnaast worden nieuwe klanten vanaf de eerste melding proactief begeleid naar werk of een voorliggende voorziening, waardoor klanten vaak niet in aanmerking hoeven te komen voor een bijstandsuitkering. Tenslotte levert het derde spoor van het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van inkomensvoorzieningen door nieuwe en bestaande uitkeringsgerechtigden een substantiële bijdrage. De acties hebben geleid tot een wezenlijke wijziging en daling van het gemeentelijke klantenbestand. De huidige bijstandspopulatie kenmerkt zich door een steeds grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Zoals in het coalitieakkoord opgenomen, blijft werk het voornaamste instrument om mensen van een inkomen te voorzien. In de huidige economische situatie zien wij dat terug door een teruglopende instroom. Minder burgers dienen uiteindelijk nog een beroep te doen op het vangnet van een bijstandsuitkering. Hierbij altijd oog hebbende voor (het gebrek aan) zelfredzaamheid en eigen kracht van deze burger. Dit betekent dat de burgers die nog instromen, een relatief grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben. De bijstandsklanten die vervolgens vanuit het zittend bestand uitstromen, hebben een relatief minder grote afstand tot de arbeidsmarkt (uitzonderingen daargelaten, kennen wij namelijk geen klanten meer met een korte afstand tot de arbeidsmarkt). Deze twee stromingen hebben een versterkende werking en een verandering van de bijstandspopulatie tot gevolg.

Deze verandering heeft uiteraard ook zijn weerslag op de gemeentelijke organisatie (specifiek de afdeling Werk, Inkomen en Zorg) en aan gemeente gelieerde partners als een Werkgeversservicepunt Parkstad (WSP). Zo is bij het cluster Re-integratie reeds geanticipeerd hierop. Parallel aan bovenstaande ontwikkelingen is het cluster Re-integratie in omvang afgenomen. In de afstemming met het WSP is bovenstaand periodiek onderwerp van gesprek. Deze veranderingen in populatie en organisatie betekenen tevens dat ook het voorzieningenaanbod dient mee te bewegen.

Een van deze voorzieningen betreft D'r Sjalter. De gemeente kent al in lengte der jaren een nauwe samenwerking met deze organisatie. Doordat het klantenbestand zowel kwalitatief, als ook kwantitatief buiten proportioneel wijzigt, daalt echter steeds meer de behoefte aan een voorziening als D'r Sjalter. Het

lager aantal klanten dat op korte termijn nog in aanmerking komt voor begeleiding en ontwikkeling naar werk, kent een andere begeleidingsbehoefte. Hierbij kan worden gedacht aan de “nieuwe doelgroepen” waar gemeenten voor verantwoordelijk zijn, zoals ‘nieuw beschut’ en kwetsbare jongeren die voorheen aanspraak hadden kunnen maken op een WSW of Wajong-uitkering. Enerzijds zien wij dus een terugloop in aantal kandidaten voor D’r Sjalter, waardoor wij niet meer tegemoet kunnen komen aan de contractuele bandbreedte. Anderzijds hebben de huidige kandidaten een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, dan de klanten die D’r Sjalter voorheen altijd in begeleiding heeft gehad.

Voor de huidige doelgroep is het zaak om de “ontwikkelplek” dichterbij de uiteindelijke (betaalde) werkplek te brengen, in het streven om duurzame uitstroom te realiseren. Hier zien wij dus een nadrukkelijker rol voor het bedrijfsleven, in met name Kerkrade. Tevens betekent dit dat de begeleiding vanuit de gemeente op een andere wijze dient te worden vormgegeven. Voor deze ontwikkelingen/investeringen blijft een deel van het beschikbare budget noodzakelijk. Momenteel is jaarlijks een budget van € 500.000,- beschikbaar. De inschatting is dat hiervan € 250.000,- benodigd blijft. Daarbij willen wij absoluut niet het kind met het badwater weggooien en wordt hier gesproken van een ombuiging. Waar dit van meerwaarde blijkt, dienen voorzieningen, kennis en ervaring, nu nog vormgegeven binnen D’r Sjalter, een plek te krijgen binnen de toekomstige activiteiten. Met de ombuiging in relatie tot D’r Sjalter is jaarlijks een bedrag van € 250.000,- gemoeid.

(bedragen x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022
Herpositioneren d’r Sjalter	250	250	250	250
Totaal	250	250	250	250

Tot slot wordt in dit kader voorgesteld de voorziening sociale activering te behouden. Door deze weg te bezuinigen zouden wij een gat slaan in onze ketenaanpak. Om de doorstroom binnen deze keten mogelijk te houden, is het dan ook van belang om voor elk onderdeel tenminste een minimale voorziening overeind te houden.

Aspirant zelfstandigen

De toegevoegde waarde van de bovenwettelijke ondersteuning en begeleiding van aspirant zelfstandigen is nog niet bewezen. Voor de kandidaten die nog in aanmerking komen voor deze ondersteuning, blijkt dit uiteindelijk toch niet tot levensvatbaarheid van het bedrijf te leiden. Ook hier zal de grotere afstand tot de arbeidsmarkt van de bijstandspopulatie een rol spelen. Deze begeleiding draagt dus niet zichtbaar bij aan de doelstelling, om zelfstandigen meer kansen te bieden op een succesvolle opstart van hun eigen bedrijf. Vandaar dat nu wordt voorgesteld om deze bovenwettelijke ondersteuning te beëindigen.

Met deze bezuiniging is jaarlijks een bedrag van € 50.000,- gemoeid.

(bedragen x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022
Aspirant zelfstandigen	50	50	50	50
Totaal	50	50	50	50

Afbouw beëindiging WIW/ID

Op een enkele gemeente na die in een afbouwscenario zit, zijn deze regelingen in de omliggende gemeenten reeds beëindigd. Deze regelingen staan haaks op het principe om de beschikbare middelen gelijkmatig in te zetten ten behoeve van de gehele doelgroep. Los van de grote impact wat een besluit tot beëindiging zal hebben op de 39 betrokkenen/gezinnen, legt dit een onevenredig hoog beslag op de beschikbare middelen. In de periode dat de re-integratiegelden royaler werden toebedeeld aan de gemeente, was deze keuze nog verdedigbaar. In Kerkrade is de afgelopen jaren, in tegenstelling tot de omliggende gemeenten, altijd de insteek geweest om deze regelingen zolang als mogelijk in stand te houden. Het resterende budget was namelijk nog van dien orde, dat ook voor de bijstandsklanten re-integratiemiddelen beschikbaar waren.

Door de steeds maar dalende budgetten, gaat deze redenatie echter niet meer op. De uitgaven in het kader van de WIW en ID leggen momenteel een dusdanig groot beslag op de beschikbare middelen, dat voor de bijstandsklanten nagenoeg geen re-integratiegelden meer beschikbaar zijn. Om te komen tot een spreiding die meer evenwichtig is verdeeld over de totale doelgroep, wordt derhalve voorgesteld te besluiten tot afbouw en beëindiging van de WIW- en ID- regeling.

Vanzelfsprekend zal het college alles in het werk stellen om samen met het bedrijfsleven en aan de gemeente gelieerde partners, de negatieve consequenties van dit besluit voor de direct betrokkenen te beperken.

Met betrekking tot de afbouw en beëindiging WIW en ID is de navolgende financiële reeks gemeoid:

(bedragen x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022
Afbouw beëindiging WIW	44	44	125	125
Afbouw beëindiging ID	280	280	200	200
Totaal	324	324	325	325

Jeugd

De bezuinigingsvoorstellen voor jeugd hebben betrekking op de jeugdhulp. Dit is een logische keuze omdat het financieel tekort binnen het sociaal domein voor een groot deel betrekking heeft op de kosten van de jeugdhulp. Het ambtelijk document "grip op de toekomst" bevat 5 mogelijke "bezuinigingsvoorstellen" voor de jeugdhulp. Van deze 5 voorstellen heeft het college er 3 concreet verwerkt in de najaarsnota/het begrotingsaldo.

De noodzaak om meer grip te krijgen op de jeugdhulp is evident. In 2016 werd hier al een begin mee gemaakt in de vorm van het actieplan jeugdhulp 2017-2018 omdat werd voorzien dat de benodigde veranderingen in de jeugdhulp maar moeizaam tot stand komen. Deze inschatting blijkt juist te zijn geweest en zeker niet alleen voor Kerkrade te gelden. In het coalitieakkoord is nadrukkelijk opgenomen, dat de grip op de jeugdhulp moet verbeteren.

In verband hiermee is een kadernota "meer grip op de jeugdhulp Kerkrade" gemaakt (door de gemeenteraad vastgesteld de dato 26.9.2018).

Deze nota bevat de kaders (14) die richting geven aan de wijze waarop we meer grip willen krijgen op de jeugdhulp (aanvullend op en in samenhang met de hierboven genoemde algemene uitgangspunten uit het collegeprogramma voor de ombuigingen). Een strategie waarbij aan de voorkant een aantal uitgangspunten wordt geformuleerd als basis voor in de toekomst te nemen besluiten. Besluiten die van uiteenlopende aard kunnen zijn (en zich dus niet beperken tot bezuinigingen). Het zijn namelijk niet alleen de bezuinigingsvoorstellen die ervoor moeten/kunnen zorgen, dat we meer vat krijgen op de jeugdhulp. Zo moeten keuzes die worden gemaakt ten aanzien van de gemeentelijke toegang tot de jeugdhulp, inkoop van jeugdhulp en bedrijfsvoering daar ook aan bijdragen.

Dit betekent, dat de bezuinigingsvoorstellen zijn getoetst aan de vastgestelde kaders/uitgangspunten.

Faciliteren team Jeugdhulp

- Aanstellen toegangsmedewerker transformatie
- Huidige toegangsmedewerkers in dienst nemen
- Scholing medewerkers in transformatief denken

Kort samengevat beoordeelt het team jeugdhulp hulpvragen van kinderen en ouders. Het is van groot belang, dat daarbij wordt gedacht en gehandeld in overeenstemming met de benodigde transformatie in het sociaal domein/de jeugdhulp. Het doel van de Jeugdwet is om het jeugdstelsel te vereenvoudigen en het efficiënter en effectiever te maken, met het uiteindelijke doel het versterken van de eigen kracht van de jongere en van het zorgend en probleemoplossend vermogen van diens gezin en sociale omgeving". Daarvoor is een transformatie nodig in de hulp die aan gezinnen wordt geboden, meer gericht op preventie, het bieden van juiste, integrale, hulp op maat voor gezinnen, waarbij wordt uitgegaan van de eigen kracht van gezinnen en hun sociale omgeving en er meer ruimte is voor professionals door vermindering van de regeldruk.

Dit vereist een omslag in denken en doen. Pas sinds 1.1.2015 hebben we als gemeenten ervaring kunnen opdoen omdat het een geheel nieuwe taak is. Dat is ook de reden geweest om niet meteen toegangsmedewerkers in dienst te nemen. Daarnaast blijkt nu, dat de noodzakelijke transformatie moeizamer verloopt dan werd aangenomen. Een conclusie overigens die ook is getrokken uit de landelijke evaluatie van de Jeugdwet. Het college wil hier daarom nu extra in investeren. Door sterk in te zetten op het op een "hoger niveau" brengen van het team jeugdhulp.

Deze aanpak is volledig overeenkomstig de kaders 2, 3 en 4:

Inzetten op de eigen kracht van gezinnen en hun sociale omgeving

We vragen van onze professionals een kritische houding met inachtneming van de uitgangspunten dat de hulp passend en verantwoord is. Deze kritische houding wordt gefaciliteerd en gestimuleerd Gemeentelijke toegang breed invullen (primaire taak aangevuld met specifieke aandacht voor transformatieopdracht, kwaliteit en resultaat).

Resumerend leidt dit tot de volgende ombuiging:

(bedragen x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022
Faciliteren team Jeugdhulp	200	300	300	300
Totaal	200	300	300	300

Inzetten praktijkondersteuner jeugd bij huisartsen

Huisartsen kunnen beschikken over een door de gemeente Kerkrade gefaciliteerde praktijkondersteuner die zich specifiek bezig houdt met hulpvragen van kinderen/ouders die daarvoor aankloppen bij huisartsen. Huisartsen hebben de bevoegdheid om rechtstreeks door te verwijzen naar jeugdhulp. De gemeente is dan verplicht deze jeugdhulp te leveren en te betalen. Het beroep dat wordt gedaan op deze gespecialiseerde jeugdhulpvoorzieningen kan worden verminderd door de tussenkomst van een in jeugdproblematieken gespecialiseerde praktijkondersteuner die tevens goed op de hoogte is van de voorliggende voorzieningen in de gemeente Kerkrade. Dit heeft niet alleen financiële maar ook inhoudelijke voordelen. De hulp is laagdrempelig, nabij en snel beschikbaar (oplossing voor wachtlijsten in de gespecialiseerde zorg). Primair wordt bekeken of de hulpvraag door de praktijkondersteuner kan worden beantwoord of dat er voorliggend aanbod beschikbaar is dat hierin kan voorzien. Is de conclusie, dat toch gespecialiseerde jeugdhulp nodig is, dan vindt hierover afstemming plaats met de gemeentelijke toegang. Door middel van deze werkwijze vindt een integrale afweging van de mogelijkheden plaats en gestuurd op de transformatie.

In de vorm van een pilot zijn we in de gemeente Kerkrade in april 2018 al concreet gestart bij 7 huisartsenpraktijken verspreid over Kerkrade. Dit als uitwerking van het actieplan jeugdhulp Kerkrade. De commissie B&S werd hierover ook geïnformeerd. De pilot loopt door in 2019 en wordt daarom dan ook meegenomen bij de bezuinigingsvoorstellen.

Hiermee wordt gevolg gegeven aan de in de kadernota opgenomen afspraak met betrekking tot de inzet van praktijkondersteuners jeugd. Daarnaast is het overeenkomstig de in het collegeprogramma opgenomen uitgangspunten, te weten meer inzetten op preventie, informele zorgnetwerken, samen- en zelfredzaamheid en voorliggende en algemene voorzieningen.

(bedragen x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022
Inzetten Praktijkondersteuner huisarts	300	400	400	400
Totaal	300	400	400	400

Stimuleren van Persoonsgebonden budgetten

PGB's dienen een volwaardig alternatief te zijn voor zorg in natura. Het is een manier om tegemoet te komen aan de keuzevrijheid, zelfregie en aan specifieke hulpvragen van de cliënt waarin gecontracteerde jeugdhulp niet of onvoldoende kan voorzien. De praktijk wijst uit, dat cliënten vaak efficiënter omgaan met het toegekende budget. Primair is het stimuleren van PGB's gericht op het versterken van de eigen kracht en regie van de cliënt. Het mes snijdt echter aan 2 kanten omdat het financiële voordelen voor de gemeente kan opleveren omdat de PGB's niet volledig worden besteed.

Deze maatregel sluit dus nauw aan op de gewenste zelfredzaamheid (zowel in kadernota als collegeprogramma opgenomen). De burger wordt gestimuleerd om zelf te zorgen voor de gewenste ondersteuning.

(bedragen x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022
Stimuleren van PGB's	25	50	50	50
Totaal	25	50	50	50

Verschuiving van begeleiding in groepsverband in de vorm van maatwerkvoorziening naar voorliggende voorziening

Voor deze maatregel heeft het college nu nog niet gekozen omdat het zeer wel mogelijk is, dat het aangekondigde alternatief bezuinigingsvoorstel van de Samen Leven Partners met betrekking tot jeugd

(mede) hierop betrekking zal hebben (overeenkomstig het bij zorg genoemde voorstel “van maatwerk naar voorliggende voorzieningen”). Eind dit jaar hopen we hier meer duidelijkheid over te krijgen. In feite wordt met de drie door het college overgenomen bezuinigingsvoorstellen voor jeugd niet bezuinigd op de kwaliteit van de zorg. Voor de teams jeugdhulp en de praktijkondersteuners is in eerste instantie juist een investering nodig om daarmee een verschuiving te weeg te brengen van zware hulp naar lichte hulp en van lichte hulp naar voorliggende voorzieningen, zonder dat dit voor de hulpvragers nadelige gevolgen heeft. Met PGB's moet de zorg kunnen worden ingekocht die nodig is. Daar moet te allen tijde bij de vaststelling van de hoogte van een PGB rekening mee worden gehouden.

Resumerend

Bovengenoemde maatregelen binnen de drie beleidsterreinen van het Sociaal Domein leiden uiteindelijk tot het volgende meerjarig financieel overzicht.

(bedragen x € 1.000)

	2018	2019	2020	2021	2022
Saldo jaarlijks tekort Sociaal Domein	446	3.000	2.000	1.000	1.000
Totaal voorstellen	0	1.619	1.844	1.845	1.845
Totaal	-/- 446	-/- 1.381	-/- 156	845	845

De maatregelen zijn in 2018, 2019 en 2020 niet toereikend om het tekort in het sociaal domein af te dekken, maar in 2021 en 2022 naar huidige inzichten wel. Derhalve wordt voorgesteld om de geraamde tekorten over 2018, 2019 en 2020 te dekken uit de reserve parkeerfonds exploitatie en de voorlopige bedragen 2021 en 2022 toe te voegen (zie ook paragraaf 3 van deze Najaarsnota).

Programma 7: Volksgezondheid en milieu

Calamiteitenfonds Mijn(water)schade

Het Calamiteitenfonds Mijn(water)schade is opgericht op initiatief van voormalig minister Kamp van Economische Zaken. De minister heeft in afwachting van uitspraken van de rechter over aansprakelijkheid van de Staat en het technische onderzoek naar de na-ijlende effecten van de steenkoolwinning voorgesteld een fonds in te richten waaruit dringende herstelwerkzaamheden aan woningen betaald kunnen worden. Op grond van afspraken tussen Rijk, Provincie en voormalige miingemeenten is een bedrag van 2 miljoen euro beschikbaar. Omdat niet gekozen is voor een solidariteitsfonds geldt dat de bijdrage van een gemeente enkel binnen de eigen gemeente ingezet kan worden waarbij het bedrag door Rijk en Provincie verviervoudigd wordt. Op grond van een vastgestelde verdeelsleutel heeft Kerkrade eerder € 58.000 beschikbaar gesteld. Vanwege uitgevoerd herstel aan 2 woningen en ingediende aanvragen voor herstel aan 5 woningen beschikt het Calamiteitenfonds nu over te weinig gelden om deze aanvragen te kunnen behandelen en heeft daarom het college verzocht om een aanvullende bijdrage. Het college heeft deze toegezegd. De beschikbaar gestelde middelen ad € 200.000 kunnen beschikbaar gesteld worden uit een meevaller uit het leefbaarheid natuurproject Bleijerheide/Nulland, door een extra subsidie van de Provincie voor het buitenschilderwerk, een bijdrage van St. Meandergroep Zuid-Limburg, minderwerk en restant van reguliere budget.

Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Rolduckerveld

In de stadsdeelvisie Kerkrade Oost I is Rolduckerveld als prioritair gebied aangewezen. Voor de komende jaren is de opgave om de transformatie van deze buurt verder vorm te geven. Hierbij zal sprake zijn van een integrale gebiedsontwikkeling. Vanaf 2019 is er voor de 1e fase jaarlijks € 50.000 voorzien en vanaf 2022 is er additioneel nog € 175.000 beschikbaar.

Bedrijfsvoering, beheer en overige posten

Bedrijfsvoering

Diverse bedrijfsvoeringsbudgetten waaronder verzekeringen en externe communicatie dienen omwille van continuïteit te worden opgehoogd. Het betreft vanaf 2019 een bedrag van € 100.000.

Campus

Ondanks dat het gebouw niet meer in gebruik is, vormt met name het energie- en gasverbruik een aanzienlijke jaarlijkse kostenpost (€ 51.000). Dit is een gevolg van het op gepaste temperatuur houden van het gebouw door het gebruik van de cv-installatie gedurende de winterperiodes. Immers indien door temperatuurval het gebouw afkoelt kan thermische krimp optreden. Verder vindt er periodiek onderhoud plaats van de liftinstallatie, de cv en technische installaties. Daarnaast loopt het groenonderhoud door. Inspectie van de scheurvorming, ongediertebestrijding, beveiliging van het gebouw en advieskosten zijn de overige kostenposten. Voorgesteld wordt om de exploitatiekosten voor 2018 en 2019 van € 77.000 resp. € 110.000 beschikbaar te stellen uit de reserve gebouwen.

Overige posten

Voorts zijn er nog diverse overige posten welke het begrotingssaldo beïnvloeden. Dit betreft o.a. nog een nadelige afrekening 2017 Veilig Thuis (GGD) (€ 51.000 nadelig), lagere opbrengst erfpacht (€ 7.000 aflopend naar € 5.000 nadelig), toegenomen exploitatiekosten onderhoud parkeermeters (nadelig € 2.000 vanaf 2019) en in verband met autoluw maken centrum (nadelig € 10.000 vanaf 2019), huur Activerium (nadeel 2018 en 2019 van € 32.000 resp. € 15.000).

§6. Toelichting investeringen en leningen 2018 - 2022

Binnen het investeringsprogramma is sprake van enkele mutaties als gevolg van actuele inzichten.

Diverse faseringen en overhevelingen

Parkeren (Programma 2)

Voor de aanschaf van parkeerapparatuur is € 3.000 overgeheveld van verkeer en vervoer naar parkeren.

Sportvelden (Programma 5)

In de voorjaarsnota 2018 is reeds € 150.000 in afwachting van een stadsbrede ontwikkeling van sportaccommodaties doorgeschoven naar 2019. In deze Najaarsnota wordt voorgesteld om het restant bedrag ad € 15.000 eveneens door te schuiven naar 2019.

Riolen (Programma 7)

Aan de hand van een herberekening van de benodigde investeringsgelden voor rioolrenovaties voor het jaar 2018 kan het geraamde investeringsbedrag van € 2.000.000 met € 300.000 neerwaarts worden bijgesteld naar € 1.700.000.

Diverse transportmiddelen (Programma 0)

Van een aantal bedrijfsvoertuigen is de technische en economische levensduur overschreden. De als gevolg daarvan stijgende onderhoudskosten en afname van de bedrijfszekerheid maken tijdige vervanging noodzakelijk. Door de detachering van WSP-medewerkers voor het groenonderhoud en onkruidbestrijding voor onbepaalde tijd is het daarnaast noodzakelijk dat een aantal voertuigen aan het wagenpark worden toegevoegd. In deze najaarsnota is het investeringsprogramma 2018-2022 voor het onderdeel diverse transportmiddelen geactualiseerd. Voor 2018 is het budget met € 195.000 verhoogd naar € 232.000 en vanaf 2019 is het budget jaarlijks met € 37.000 verhoogd naar € 74.000.

Hulpmiddelen openbaar groen (Programma 0)

De versleten en afgeschreven maaiarm inclusief grasklepelmaaier welke ingezet wordt voor de uitvoering van beheer en onderhoud van bermen en taluds is in 2018 voor een bedrag van € 48.000 vervangen. De oude hogedrukreiniger waarmee de dienstvoertuigen en machines in de wasplaats aan de Hammolenweg worden schoon gehouden is defect. De machine is al jaren afgeschreven en vervangen door een nieuwe hogedrukreiniger voor een bedrag van € 9.000.

Autoluw maken centrum (Programma 2)

Om het centrumgebied autoluw te maken middels zogenaamde zakpalen is een investering becijferd van € 475.000. In de begroting was reeds € 125.000 voorzien. Vanaf 2019 is er rekening gehouden met de kapitaallasten van de additionele middelen.

Transferium (Programma 2)

Als vervolg op het bereikbaarheidsonderzoek Kerkrade-West i.s.m. provincie Limburg, regio Parkstad en stad Aachen wordt verder ingezoomd op een station Kerkrade-West met transferium. Op deze wijze wordt een treinverbinding gerealiseerd tussen Kerkrade Centrum en Kerkrade-West. Er dienen panden te worden verworven, bouwrijp maken van het terrein en het realiseren van het transferium/ station. Voor deze maatregelen is in de meerjarenbegroting voor de jaren 2019 tot en met 2021 jaarlijks € 500.000 begroot.

Wegen, straten en pleinen (Programma 2)

Een groot deel van Kerkrade is gebouwd in de jaren zeventig van de vorige eeuw. Dat betekent dat een relatief groot deel van het wegennet momenteel verouderd c.q. aan vervanging toe is. In de afgelopen collegeperiode is daarom in het wegenonderhoud gestart met een inhaalslag. Met het oog op zowel de kwaliteit alsook de functionaliteit van het Kerkraadse wegennet zal ook in 2020 (€ 500.000) en in 2021 (€ 500.000) extra budget worden vrijgemaakt. Op deze wijze kan de eerder ingezette inhaalslag worden gecontinueerd.

Openbare verlichting (Programma 2)

Om de technische kwaliteit (en veiligheid) van zowel de masten als de armaturen te kunnen garanderen zullen er in 2019 stabiliteitsmetingen moeten worden uitgevoerd. Hiervoor wordt in 2019 extra investeringsbudget van € 50.000 beschikbaar gesteld. Vanuit de exploitatiebudgetten worden duurzame energiezuinige LED armaturen aangebracht. Het college zet deze inspanning voort waarbij duurzaamheid gepaard gaat met de zorg voor verkeersveiligheid en sociale veiligheid.

IBA Leisurelane (Programma 2)

Eén van de IBA-projecten betreft het realiseren van de Leisurelane welke de Parkstadgemeenten met elkaar zal verbinden. De provincie is trekker van dit project. De kosten worden 50% gedekt door de provincie en ieder gemeente dekt haar deel van het tracé binnen het grondgebied. Voor de jaren 2019 en 2020 is hiervoor jaarlijks € 500.000 begroot in het investeringsprogramma.

Rolduc “kanjermonument” (Programma 5)

Er wordt in samenwerking met Rolduc en provincie Limburg gewerkt aan een subsidieaanvraag bij het Rijk (Kanjermontument). Bij toewijzing van deze subsidie wordt eveneens een bijdrage van 10% (€ 1.200.000) van de gemeente verwacht. Met dit subsidiegeld wordt een subsidietoewijzing van € 12 miljoen mogelijk gemaakt. In de meerjarenbegroting is er vanaf 2020 jaarlijks € 300.000 begroot.

Sportvelden (Programma 5)

Het thema gezondheid krijgt steeds meer aandacht. Inwoners worden gestimuleerd deel te nemen aan beweeg- en sportactiviteiten. Het verenigingsleven en specifiek de sportverenigingen vervullen hierbij een belangrijke rol. Als randvoorwaarde geldt hierbij dat de sportaccommodaties voldoende aan de maat zijn. Waar voorzieningen/vervangingen worden gedaan, wordt steeds de relatie gelegd tussen de levensduur van de voorzieningen en de levensvatbaarheid van de verenigingen.

Voor 2019 (€ 250.000) en 2020 wordt (€ 250.000) ingezet op het upgraden van de accommodaties van voetbalverenigingen Chevremont (2019 kunstgrasveld en bijveld) en LHC (2020 kunstgrasveld). Daarnaast zal in 2019 een eerste verkenning worden gedaan naar de opties en consequenties van een renovatie van de kunststofatletiekbaan van Achilles Top.

Ten aanzien van de voetbalverenigingen zal de huidig geldende problematiek in kaart worden gebracht in relatie tot de toekomstbestendigheid. Hierbij moet gedacht worden aan het (jeugd)leden aantal, bestuurlijk en technisch kader, toekomstbestendige accommodatie en financiën.

Openbaar groen Holzkuil (Programma 5)

Op 4 juli 2018 heeft de raad ingestemd met de overdracht van grond (van Heijmans naar de gemeente) voor een bedrag van € 2.251.738,33 waarmee de ongewenste planologische bouw van maximaal 220 woningen in het plangebied Holzkuil wordt voorkomen. De financiële vertaling van de kapitaallasten ad € 45.000,- per jaar vindt thans in de najaarsnota 2018 plaats.

Burgerlust lening (Programma 5)

Carnavalsvereniging Burgerlust huurt van de gemeente een ruimte in de Laethof. Om de verbouwing van deze accommodatie te kunnen financieren heeft het college een renteloze lening van € 30.000 ter beschikking gesteld. Deze lening heeft een looptijd van 15 jaar. M.i.v. 2019 wordt jaarlijks een bedrag van € 2.000 afgelost.

P3 (Programma 6)

De wijkgebonden activiteiten Pietershof blijven behouden in Chevremont door een investering in P3. De voormalige Protestantse kerk en de kosterwoning, aan de St. Pieterstraat wordt namelijk na een forse opknapbeurt het nieuwe wijkpunt van Chevremont. De gemeente gaat het pand voor een bedrag van € 340.000 grondig verbouwen. De wijkgebonden activiteiten die nu plaatsvinden in Pietershof zullen dan verhuizen naar het nieuwe wijkpunt. Radar, eigenaar van het gebouw Pietershof, besloot in 2017 om het gebouw te gaan verkopen. Omdat de gemeente de huurders en gebruikers niet in de kou wilde laten staan, heeft de gemeente het gebouw voor één jaar (2018) gehuurd. Vervolgens is de gemeente in eerste instantie binnen het eigen vastgoed op zoek gegaan naar een passend alternatief voor de wijkgebonden activiteiten. Dat alternatief is gevonden in P3.

De totale kosten zijn op basis van een voorlopige raming (op basis van huidige inzichten over het beoogde gebruik van het gebouw en beschikbare technische en financiële gegevens) becijferd op een investeringsbedrag van afgerond € 340.000 incl. btw. Deze kosten worden op de eerste plaats financieel gedekt door een bijdrage van € 200.000 uit de reserve gebouwen. Het restant investeringsbedrag van € 140.000 wordt zowel in maatschappelijke als in financiële zin aangemerkt als een rendabele investering. Dit houdt in dat de meerkosten ingevolge de berekende kapitaallasten naar verwachting volledig worden terugverdiend door middel van onder meer lagere programma uitgaven Wmo. Door de intensivering van de ontmoetingsfunctie, het ontstaan van nieuwe informele netwerken, het aanbieden van zinvolle activiteiten en bezigheden voor de inwoner, het verlagen van de drempel tot contact, het verminderen van de gevoelens van eenzaamheid e.d. krijgt de gemiddelde "gezondheid" van de inwoner een positieve stimulans en wordt meer preventieve grip op de gezondheid van de inwoners mogelijk gemaakt. De kapitaallasten zijn berekend op basis van een 10 jarige afschrijving en worden op grond van bovenstaande ten laste gebracht van het Wmo budget. Dat betekent in 2019 een bedrag van circa € 17.000 en de jaren daarna in een licht aflopende reeks.

Zonnepanelenproject (Programma 7)

Het budget voor de uitvoering van de eerste tranche is overschreden met circa € 506.000. De exacte overschrijding kan pas worden genoemd na definitieve afrekening van de eerste tranche. Hoewel de overschrijding de begroting van de gemeente niet extra belast omdat het geld als lening is uitgegeven en weer terugkomt bij de gemeente, worden hieronder de oorzaken genoemd:

- de kosten, ruim € 106.000 van de administratieve dienst van Parkstad Limburg, komen ook ten laste van het budget. De hoogte van het bedrag en de verrekening hiervan waren echter bij de start van het project nog niet duidelijk;
- door het grote aantal aanvragen in Kerkrade is Volta Limburg onbewust kortstondig doorgedaan met het plaatsen van zo'n 50 installaties nadat het budgetplafond van de eerste tranche al was bereikt. Ook waren er nog diverse facturen in omloop. Het project stoppen omdat het budgetplafond formeel bereikt was, zou leiden tot een onwenselijke situatie. De contracten zouden dan blijven liggen en het terugvragen van BTW voor de burgers zou ook niet kunnen worden gestart. Om deze situatie zo spoedig mogelijk ten gunste van onze burgers op te lossen en zo de eerste tranche goed te kunnen afhandelen, was een toevoeging van het krediet (circa € 400.000) noodzakelijk. De leden van de commissie Grondgebied en Economische zaken zijn hier middels een brief over geïnformeerd (zie bijlage 5).

Bovenstaande houdt in dat het maximale krediet voor de uitvoering van een tweede tranche wederom € 3.900.000 bedraagt inclusief de eerdergenoemde geraamde budgetoverschrijding (€ 506.000) en de kosten van administratieve eenheid voor de tweede tranche (€ 106.000). Een separaat voorstel van de tweede tranche is gepland in de raad van december 2018.

Het idee van grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van zonne-energie is onlangs besproken met de directie van Nievelsteiner Sandwerke (Herzogenrath- Duitsland). Op basis van globaal onderzoek is gebleken dat samenwerken in de vorm van het participeren in een duurzaam energieproject op deze

locatie geen haalbare optie is. Concreet houdt dit namelijk in dat de gemeente investeert in een particuliere buitenlandse onderneming. Dit levert diverse juridische bezwaren op. Zo spelen er onder meer vragen ten aanzien van aanbestedingsregels en risico's zoals bijvoorbeeld faillissement en tegenvallende resultaten. Ook het ogenschijnlijk eenvoudig importeren van opgewekte stroom vanuit de Nievelsteiner Sandwerke naar Kerkrade is vanwege landelijke wetgeving een moeilijke zaak. Derhalve wordt deze optie niet meer verder uitgewerkt.

Startersleningen (Programma 8)

In 2006 heeft de Provincie het impulsplan "starters: een eigen thuis!" in het leven geroepen. Het doel van deze startersregeling is om starters op de woningmarkt een kans te bieden op het kopen van een eerste woning. De gemeenteraad heeft in 2007 besloten om ook in Kerkrade de starterslening in te voeren. Het sindsdien door de raad en het college ter beschikking gestelde budget en de daartegenover gestelde trekkingsrechten van de Provincie zijn inmiddels nagenoeg uitgeput. In 2018 is door het college een lening van € 200.000 beschikbaar gesteld voor de startersregeling. De Provincie is daarnaast verzocht om nieuwe trekkingsrechten á € 600.000,- aan de gemeente Kerkrade toe te kennen. Deze zijn inmiddels ontvangen.

Super Local (Programma 8)

De openbare ruimte in het herontwikkelingsproject Super Local wordt na de realisatie van de gebouwen opnieuw ingericht. De hiermee gepaard gaande kosten zijn voor rekening van de gemeente Kerkrade. In het investeringsprogramma is voor de periode 2018 -2022 een bedrag van € 1.500.000 voorzien.

In bijlage C treft u aan een overzicht van de uitputting begin oktober 2018 alsook een geactualiseerd investeringsprogramma 2018-2022.

§7. Beslispunten

Voorgesteld wordt in te stemmen met de financiële consequenties van de beleidsmutaties inclusief de mutaties reserves en de mutaties in het investeringsprogramma. De financiële consequenties zijn vertaald in de begrotingswijziging die is opgenomen in de nota van toelichting.

**Recapitulatie lasten en baten per programma
tot en met Najaarsnota 2018 - uitputting**

Bijlage A
bedragen x 1.000 euro

<i>nr.</i>	<i>omschrijving programma</i>	<i>bijgestelde begroting 2018</i>	<i>uitputting 2018</i>
------------	-------------------------------	-----------------------------------	------------------------

LASTEN

0	Bestuur en ondersteuning*	8.065	5.663
1	Veiligheid	5.687	4.637
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	6.306	4.925
3	Economie	1.580	839
4	Onderwijs	4.334	3.768
5	Sport, cultuur en recreatie	14.601	10.946
6	Sociaal domein	100.444	74.296
7	Volksgesondheid en milieu	9.578	7.775
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	10.949	4.649
	Totaal lasten programma's	161.544	

BATEN

0	Bestuur en ondersteuning*	113.965	96.156
1	Veiligheid	1.254	45
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	461	298
3	Economie	1.002	585
4	Onderwijs	517	308
5	Sport, cultuur en recreatie	3.003	1.490
6	Sociaal domein	28.937	14.865
7	Volksgesondheid en milieu	10.435	8.564
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	7.171	1.270
	Totaal baten programma's	166.745	

saldo programma's

5.201

DIVERSE

0	lasten overhead	18.887	16.123
0	lasten algemeen dekkingsmiddel incl. onvoorzien	973	676
0	lasten vennootschapsbelasting	0	0
	totaal lasten diverse	19.860	

0	baten overhead	333	277
0	baten algemeen dekkingsmiddel	1.512	978
0	baten vennootschapsbelasting	0	0
	totaal baten diverse	1.845	

saldo van diverse

-18.015

RESERVES

0	toevoeging aan reserves	11.335	5.580
0	onttrekking aan reserves	24.150	5.210
	saldo mutatie reserves	12.815	

Resultaat

0

* exclusief diverse en mutatie reserves

Recapitulatie lasten en baten per programma
tot en met Najaarsnota 2018 - ramingen

Bijlage A
bedragen x 1.000 euro

<i>nr.</i>	<i>omschrijving programma</i>	<i>bijgestelde begroting 2018</i>	<i>bijgestelde begroting 2019</i>	<i>meerjaren- raming 2020</i>	<i>meerjaren- raming 2021</i>	<i>meerjaren- raming 2022</i>
LASTEN						
0	Bestuur en ondersteuning*	8.065	7.635	7.426	7.096	6.835
1	Veiligheid	5.687	5.564	5.565	5.570	5.570
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	6.306	6.064	5.517	5.461	5.319
3	Economie	1.580	1.436	1.426	1.314	1.274
4	Onderwijs	4.334	3.774	3.731	3.672	3.627
5	Sport, cultuur en recreatie	14.601	11.474	11.349	11.126	10.993
6	Sociaal domein	100.444	93.343	92.572	91.476	91.183
7	Volksgesondheid en milieu	9.578	9.082	8.873	8.887	8.730
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	10.949	4.502	4.218	2.560	2.697
	Totaal lasten programma's	161.544	142.875	140.675	137.163	136.228
BATEN						
0	Bestuur en ondersteuning*	113.965	115.939	117.021	117.444	118.132
1	Veiligheid	1.254	1.166	1.168	1.173	1.173
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	461	200	200	200	200
3	Economie	1.002	978	978	978	978
4	Onderwijs	517	309	309	309	309
5	Sport, cultuur en recreatie	3.003	711	712	712	712
6	Sociaal domein	28.937	27.641	28.549	28.549	28.549
7	Volksgesondheid en milieu	10.435	10.149	10.158	10.186	10.186
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	7.171	2.471	2.473	788	782
	Totaal baten programma's	166.745	159.564	161.566	160.339	161.021
	saldo programma's	5.201	16.689	20.891	23.176	24.793
DIVERSE						
0	lasten overhead	18.887	18.694	18.416	18.341	18.255
0	lasten algemeen dekkingsmiddel incl. onvoorzien	973	3.827	3.699	4.939	6.592
0	lasten vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
	totaal lasten diverse	19.860	22.522	22.115	23.280	24.847
0	baten overhead	333	42	42	42	42
0	baten algemeen dekkingsmiddel	1.512	927	927	927	927
0	baten vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
	totaal baten diverse	1.845	969	969	969	969
	saldo van diverse	-18.015	-21.553	-21.146	-22.311	-23.878
RESERVES						
0	toevoeging aan reserves	11.335	2.545	2.525	3.327	3.361
0	onttrekking aan reserves	24.150	7.409	2.780	2.462	2.446
	saldo mutatie reserves	12.815	4.864	255	-865	-915
Resultaat		0	0	0	0	0

* exclusief diverse en mutatie reserves

Verloop begrotingsaldo 2018 - 2022

Bijlage B

	programma	2018	2019	2020	2021	2022
saldo begroting Voorjaarsnota 2018		8	1.354	2.138	3.271	4.417
versterking reserve parkeerfonds exploitatie	0	-3.623	0	0	0	0
ten laste van reserve essent	0	3.623	0	0	0	0
reserve parkeerfonds exploitatie egalisatie en voorlopige reservering 2018	0	886	0	0	0	0
algemene uitkering / btw	0	-837	-216	-447	-872	-1.331
algemene uitkering / (vml.) integratieuitkering sociaal domein	0/6	1.088	364	343	185	199
naar budgetten sociaal domein	0/6	-1.088	-364	-343	-185	-199
algemene uitkering - extra middelen Armoede en Schulden	0/6	-123	-101	-101	0	0
naar budgetten t.b.v. armoede	0/6	123	101	101	0	0
parkstad IT en automatisering	0	0	-320	-320	-320	-320
loonsom	0	0	-400	-400	-400	-400
onroerende zaak belasting, diverse leges en heffingen	0	0	700	1.250	1.250	1.250
reservering ten gunste van majeure projecten	0	0	0	-1.000	-1.000	-1.000
parkeerbeleid	0	-362	0	0	0	0
ten laste van reserve parkeerfonds exploitatie	0	362	0	0	0	0
kapitaallasten	0	-24	-145	-263	-522	-634
buffer voor opkomende problematieken	0	0	-500	-500	-1.000	-1.400
brievenbuspanden	1	0	-90	-90	-90	-90
centrummanagement	3	0	-75	-75	-75	-75
stimuleringsregeling centrum	3	0	-50	-50	0	0
evenementen	5	0	-75	-75	-75	-75
grond kaffebergsweg	5	57	0	0	0	0
tekort reserve sociaal domein	6/0	-446	-3.000	-2.000	-1.000	-1.000
bezuinigingsvoorstellen sociaal domein	6	0	1.619	1.844	1.845	1.845
t.l.v./t.g.v. reserve parkeerfonds exploitatie	0	446	1.381	156	-845	-845
calamiteitenfonds mijn(water)schade	7	-200	0	0	0	0
meevaller leefbaarheidsprojecten/onvoorzien	7/0	200	0	0	0	0
rolduckerveld	8	0	-50	-50	-50	-225
bedrijfsvoering, beheer en overige posten	div	-90	-133	-118	-117	-117
saldo begroting Najaarsnota 2018		0	0	0	0	0

VERLOOP INVESTERINGSPROGRAMMA 2018

per 15 oktober 2018

Bijlage C

bedragen x 1.000 euro

programma	omschrijving	actuele raming 2018	gevoteerd 2018	uitputting 2018
I Reguliere investeringen				
0	ict investeringen	709	612	518
0	diverse transportmiddelen	232	232	47
0	onvermijdbaar / algemeen	58	0	0
0	gemeentelijke gebouwen	550	550	237
2	parkeren	23	23	11
2	bewegwijzering	50	50	5
2	verkeer en vervoer	369	228	36
2	wegen, straten en pleinen	2.600	1.862	472
2	civieltechnische kunstwerken	22	22	0
2	openbare verlichting	155	155	132
2	centrum	475	125	0
5	sportvelden	13	13	0
5	openbaar groen	2.452	2.452	2.272
6	wmo-hulpmiddelen	917	425	75
6	wmo-trapliften	83	75	46
8	Super Local	200	0	0
	totaal reguliere investeringen	8.908	6.824	3.851
II Overige investeringen				
0	hulpmiddelen openbare ruimte	57	57	9
4	onderwijsvoorzieningen	200	35	33
5	cultuurcluster	2.660	2.660	2.371
6	P3	340	0	0
7	riolen	1.700	1.038	629
	totaal overige investeringen	4.957	3.790	3.042
III Leningen				
5	verstekte leningen	30	30	30
7	project zonnepanelen	627	0	0
8	startersregeling	200	200	200
	totaal leningen	857	230	230
Totaal		14.722	10.844	7.123

programma	omschrijving	raming 2018	raming 2019	raming 2020	raming 2021	raming 2022	raming 2018 - 2022
I Reguliere investeringen							
0	ICT investeringen	709	327	327	327	327	2.017
0	diverse transportmiddelen	232	74	74	74	74	528
0	onvermijdbaar	58	58	58	58	58	290
0	gemeentelijke gebouwen	550	550	550	550	550	2.750
2	parkeren	23	20	20	20	20	103
2	bewegwijzering	50	50	0	0	0	100
2	verkeer en vervoer	369	270	270	270	270	1.449
2	wegen, straten en pleinen	2.600	2.232	2.684	2.684	2.184	12.384
2	civieltechnische kunstwerken	22	22	22	22	22	110
2	openbare verlichting	155	205	155	155	155	825
2	centrum	475	0	0	0	0	475
2	transferium	0	500	500	500	0	1.500
2	IBA Leisur lane	0	500	500	0	0	1.000
5	sportvelden	13	460	295	45	45	858
5	groen Super Local	0	80	200	40	0	320
5	openbaar groen	2.452	300	300	320	360	3.732
5	Rolduc "kanjermonument"	0	0	300	300	300	900
6	wmo-hulpmiddelen	917	425	425	425	425	2.617
6	wmo-trapliften	83	75	75	75	75	383
8	Super Local	200	300	350	350	300	1.500
	totaal reguliere investeringen	8.908	6.448	7.105	6.215	5.165	33.841
II Overige investeringen							
0	hulpmiddelen openbare ruimte	57	0	0	0	0	57
4	onderwijsvoorzieningen	200	200	200	200	200	1.000
5	cultuurcluster	2.660	0	0	0	0	2.660
6	P3	340	0	0	0	0	340
7	riolen	1.700	2.400	1.600	1.600	1.600	8.900
	totaal overige investeringen	4.957	2.600	1.800	1.800	1.800	12.957
III Leningen							
5	verstrekte leningen	30	0	0	0	0	30
7	project zonnepanelen	627	0	0	0	0	627
8	startersregeling	200	0	0	0	0	200
	totaal leningen	857	0	0	0	0	857
Totaal investeringen		14.722	9.048	8.905	8.015	6.965	47.655